

ПАМ'ЯТКА ФІЗИЧНІЙ ОСОБІ — ПОЗИЧАЛЬНИКУ

(при отриманні позики (кредиту) у фінансовій компанії)

1. Підписання позичальником договору про надання коштів у кредит (позику) — це взяття на себе зобов'язань щодо повернення суми кредиту та процентів за користування кредитом

Отримання кредиту передбачає обов'язок позичальника повернути у встановлені кредитним договором строки основну суму боргу (суму, яка була отримана за договором), а також сплатити проценти за користування кредитом.

Крім цього, умовами кредитного договору часто передбачається необхідність здійснення позичальником інших платежів, пов'язаних з отриманням, обслуговуванням та погашенням кредиту, як на користь позикодавця (наприклад, комісії за пролонгацію договору тощо), так і на користь третіх осіб (страхові платежі, платежі за послуги нотаріусів, інших осіб).

Як правило кредитним договором передбачено, що у разі несвоєчасної оплати платежів та/або оплати в неповному обсязі, то позикодавець може пред'явити вимогу споживачеві про сплату неустойки (штрафу, пені).

Пам'ятайте! Для прийняття остаточного рішення про отримання кредиту Ви повинні виважено оцінити свої потреби в його отриманні, а також свою фінансову спроможність своєчасно погашати та обслуговувати такий кредит. Це означає, що Ви повинні оцінити, яку суму грошових коштів, виходячи з обсягу Ваших фактичних доходів, а також життєво необхідних (купівля продуктів харчування, ліків тощо) та обов'язкових (оплата комунальних послуг тощо) витрат, Ви можете регулярно протягом дії кредитного договору направляти на сплату всіх платежів за кредитом.

2. Дослідіть інформацію про фінансову компанію - позикодавця

Фінансова послуга надання коштів у позику, у тому числі на умовах фінансового кредиту може надаватися фінансовими компаніями внесеними до Державного реєстру фінансових установ (далі - Реєстр) на підставі відповідної ліцензії.

Таким чином при отриманні кредиту позичальнику варто перевірити статус фінансової установи (включена до Реєстру) та наявність ліцензії на провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів) (далі - ліцензія), а саме на надання коштів у позику, в тому числі і на умовах фінансового кредиту у Комплексній інформаційній системі Нацкомфінпослуг за посиланням <https://kis.nfp.gov.ua/>.

Пам'ятайте! Внесення інформації про фінансову компанію до Державного реєстру фінансових установ та наявність у неї ліцензії підтверджує наявність права у позикодавця на здійснення діяльності з надання коштів у позику, в тому числі і на умовах фінансового кредиту, але підписавши кредитний договір з компанією Ви повинні будете виконувати взяті на себе зобов'язання, тому рекомендуємо Вам попередньо ознайомитися з відгуками про компанію в мережі Інтернет.

Зверніть увагу!!!

Після того як Ви перевірили наявність дозвільних документів у фінансової компанії — позикодавця уважно вивчіть умови договору. Ніколи не підписуйте жодного договору не ознайомившись з його умовами!!!

3. Уважно вивчіть умови кредитування

Договір про надання коштів у позику, в тому числі і на умовах фінансового кредиту (далі — кредитний договір) повинен відповідати вимогам законодавства, зокрема статтям 1046-1057 Цивільного кодексу України, Законів України “Про фінансові послуги та державне регулювання

ринку фінансових послуг”, “Про захист прав споживачів”, та Закону України “Про споживче кредитування” (у випадку якщо на кредитний договір поширюється дія цього закону).

Зокрема, кредитний договір повинен містити істотні умови договору, визначені статтею 1054 Цивільного кодексу України та статтею 6 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» та статті 12 Закону України “Про споживче кредитування” (у випадку якщо на кредитний договір поширюється дія цього закону).

Уважно вивчіть всі умови кредитного договору, зокрема розмір відсотків за користування кредитом (які Ви будете зобов'язані сплачувати в межах строку користування кредитом), розмір штрафних відсотків (які Ви будете зобов'язані сплачувати, якщо не виконаєте своє зобов'язання у встановлений строк), розмір штрафів та інших платежів (комісій) передбачених договором.

Зверніть увагу!!!

Якщо Вам пропонують для отримання майбутнього кредиту сплатити певні внески (вступні, адміністративні, щомісячні, за консультативні послуги тощо), будьте обережні, скоріше за все Вас намагаються ввести в оману!

Зазвичай шахраї не мають наміру видати Вам кредит, але намагаються переконати, що Ваша черга не прийшла, що треба трохи почекати, що невдовзі обов'язково отримаєте кредит, але для цього потрібно продовжувати сплачувати кошти і т.д.

Недобросовісні юридичні особи йдуть на будь-які хитрощі, щоб отримати Ваші гроші.

У таких випадках необхідно звертатися до Поліції із відповідною заявою.

4. Особливості укладання Договорів із застосуванням інформаційно-телекомунікаційних систем
Наразі, більшість небанківських фінансових компаній орієнтовані на дистанційне надання фінансових кредитів із застосуванням інформаційно-телекомунікаційних систем (далі - ІТС), Нацкомфінпослуг звертає увагу на деякі особливості порядку укладання електронних договорів, визначених Законом України «Про електронну комерцію» (далі – Закон).

Електронний договір укладається шляхом пропозиції його укласти (оферти) однією стороною та її прийняття (акцепту) другою стороною (ч. 3 ст.11 Закон).

Порядок укладення електронного договору про надання позики на умовах фінансового кредиту в ІТС небанківської фінансової компанії відбувається за такими етапами:

I етап

клієнт (споживач) ідентифікувався в ІТС (ч. 8 ст.11 Закону). При цьому ідентифікація особи за допомогою електронного підпису, визначеного статтею 12 цього Закону, має здійснюватися під час кожного входу в ІТС суб'єкта електронної комерції (ч. 4 ст.14 Закону);

II етап

клієнт (споживач) в ІТС надає всю необхідну інформацію для формування фінансовою компанією належної пропозиції клієнту (споживачу), при цьому ІТС має передбачати технічну можливість клієнта (споживача) змінювати зміст наданої інформації до моменту прийняття ним пропозиції (абз. 3 ч. 8 ст. 11 Закону);

III етап

фінансовою компанією направляється (розміщується) клієнту (споживачу) в ІТС індивідуальна оферта (з відповідними активними посиланнями на інші частини оферти, у разі їх наявності), яка має містити істотні умови кредитного договору, визначені ст. 1054 ЦКУ та ст. 6 Закону України

«Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» (ч.1 ст.11 Закону), а також статті 12 Закону України «Про споживче кредитування» (за умови поширення);

IV етап

акцептування клієнтом зазначеної в III етапі оферти шляхом надсилання електронного повідомлення або заповненням формуляра заяви (форми), які повинні містити істотні умови кредитного договору, про прийняття такої пропозиції (ч. 6 ст. 11 Закону). При цьому зазначені електронне повідомлення та заява (формуляр) підписуються електронним підписом одноразовим ідентифікатором (дані в електронній формі у вигляді алфавітно-цифрової послідовності, що додаються до інших електронних даних особою, яка прийняла пропозицію (оферту) укласти електронний договір, та надсилаються іншій стороні цього договору (п. 6 ч.1 ст. 3 Закону). Одноразовий ідентифікатор направляється споживачу засобами зв'язку, зазначеними під час реєстрації та може використовуватися тільки один раз;

V етап

після акцептування клієнтом (споживачем) оферти, він повинен отримати підтвердження вчинення електронного правочину у формі електронного документа. Документ повинен містити обов'язкові відомості відповідно до ч.11 статті 11 Закону, рекомендується також зазначати умови виготовлення та отримання паперових копій електронних документів (за необхідності).

Електронний договір, укладений шляхом обміну електронними повідомленнями, підписаний у порядку, визначеному статтею 12 Закону, вважається таким, що за правовими наслідками прирівнюється до договору, укладеного у письмовій формі (ч.12 ст.11 Закону).

Слід зазначити, що відповідно до частини першої та другої статті 1055 ЦКУ, кредитний договір, укладений з недодержанням письмової форми, є нікчемним.

Згідно з абзацом першим частини другої статті 215 ЦКУ недійсним є правочин, якщо його недійсність встановлена законом (нікчемний правочин). У цьому разі визнання такого правочину недійсним судом не вимагається.

Відповідно до абзацу першого частини першої статті 216 ЦКУ недійсний правочин не створює юридичних наслідків, крім тих, що пов'язані з його недійсністю.

Електронний договір укладений з порушенням порядку, визначеного статтею 11 Закону, зокрема за відсутності належної оферти або акцепту, не може бути прирівняний до договору, укладеного в письмовій формі, у зв'язку з цим, не створюватиме юридичних наслідків, крім тих, що пов'язані з його недійсністю.

Так, відповідно до частини 1 статті 216 ЦКУ, у разі недійсності правочину кожна із сторін зобов'язана повернути другій стороні у натурі все, що вона одержала на виконання цього правочину.

Враховуючи зазначене, до таких договорів застосовується так звана «двостороння реституція», яка передбачає повернення сторін у те матеріальне становище, в якому вони перебували до укладання правочину. Це означає, що споживач буде зобов'язаний повернути фінансовій компанії отримані від неї грошові кошти, а фінансова компанія буде зобов'язана повернути споживачу сплачені ним проценти та неустойку.

Відповідно до статті 526 ЦКУ, зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог – відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться.

Статтею 629 ЦКУ визначено, що договір є обов'язковим для виконання сторонами.

Також зазначаємо, що згідно зі статтею 15 Цивільного кодексу України, кожна особа має право на захист свого цивільного права у разі його порушення, невизнання або оспорювання. Відповідно до статті 16 ЦКУ, кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу.

5. Підписання кредитного договору — відповідальне рішення

Оскільки, отримати кредит легше ніж його погашати, перед отримання кредиту обов'язково необхідно

оцінити свої потреби в кредиті та можливості його своєчасного обслуговування (погашення);
розрахувати свої фінансові можливості виходячи з доходної та видаткової частини сімейного бюджету;

проаналізувати свій бюджет з урахуванням зростання видатків – на майбутні платежі по кредиту.

Підписавши кредитний договір, Ви погоджуєтесь зі всіма його умовами і приймаєте на себе зобов'язання щодо їх виконання, зокрема щодо повернення у встановлені строки суми основного боргу і сплати всіх належних платежів, за невиконання (неналежне виконання) яких фінансова компанія матиме право звернутися з позовом до суду.

Підписуйте кредитний договір, тільки у тому разі, якщо Ви впевнені в тому, що всі його умови Вам зрозумілі, Ви чітко усвідомлюєте, які платежі, у якій сумі, у який термін і в якій валюті Вам необхідно буде сплачувати, і Ви абсолютно переконані, що зможете це зробити.

Зверніть увагу!!!

Відповідно до вимог встановлених статтею 625 ЦКУ боржник (тобто позичальник) не звільняється від відповідальності за неможливість виконання ним грошового зобов'язання. Боржник (позичальник), який прострочив виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора зобов'язаний сплатити суму боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також три проценти річних від простроченої суми, якщо інший розмір процентів не встановлений договором або законом.